

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ
ІМЕНІ ІВАНА ЗЯЗЮНА**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інституту педагогічної освіти
і освіти дорослих імені Івана Зязюна
НАПН України

 Л.Б.Лук'янова
«30» серпня 2021 р.

Розглянуто та затверджено
на засіданні Вченої ради Інституту
педагогічної освіти і освіти дорос-
лих
імені Івана Зязюна НАПН України
протокол №8 від 30.08.2021 р.
Секретар Вченої ради

 О.В. Тринус

**Положення
про організацію освітнього процесу
в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України**

Київ 2021

РОЗДІЛ 1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про організацію освітнього процесу Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України є основним нормативним документом, що регламентує систему організаційно-управлінських і дидактичних заходів, спрямованих на реалізацію змісту освіти на відповідному освітньому рівні відповідно до системи стандартів вищої освіти в Інституті.

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» питання раціональної організації та планування освітнього процесу відноситься до компетенції закладу вищої освіти і є складовою його академічної автономії.

1.2. Освітній процес – система науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей.

1.3. Мета освітнього процесу полягає в реалізації особистісного потенціалу людини, розвитку її творчих здібностей, формуванні активної соціальної позиції особистості, в задоволенні потреб особи і суспільства та підготовці компетентних, конкурентоспроможних фахівців європейського рівня.

1.4. Основними завданнями освітнього процесу є:

- провадження на високому рівні діяльності, яка забезпечує здобуття особами вищої освіти наукового ступеня за обраними ними освітніми програмами (спеціальностями);
- провадження наукової діяльності шляхом проведення наукових досліджень і забезпечення творчої діяльності учасників освітнього процесу, підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації та використання отриманих результатів в освітньому процесі;
- участь у забезпеченні суспільного та економічного розвитку держави шляхом формування людського капіталу;
- формування в учасників освітнього процесу моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції, уміння вчитися упродовж життя;
- забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової діяльності;
- збереження та примноження моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства;
- поширення знань серед населення, підвищення освітнього і культурного рівня громадян;
- налагодження міжнародних зв'язків та провадження міжнародної діяльності в галузі освіти, науки;
- вивчення попиту на окремі спеціальності на ринку праці.

1.5. Освітній процес базується на таких принципах:

- відкритості (освітній процес в Інституті здійснюється відкрито для всіх зацікавлених сторін);
- доступності (відповідність змісту, характеру і обсягу матеріалу, який вивчається, можливостям і рівню підготовки здобувача вищої освіти);
- єдності і наступності освітнього процесу (забезпечення єдності структури освіти та узгодженості ступенів і етапів освітнього процесу);
- безперервності (реалізація концепції «Навчання впродовж усього життя» через організацію самостійного навчання і самоосвіти здобувачів вищої освіти з метою забезпечення високої якості життя);
- науковості (інтеграція навчання з наукою і практикою, професійна спрямованість освітнього процесу);
- гнучкості і прогностичності (забезпечення варіативності, саморегуляції та безперервного оновлення змісту вищої освіти, його адаптацію до вимог суспільства);
- гуманізму, демократизму та пріоритетності загальнолюдських духовних цінностей (орієнтування на зміцнення єдності людини, народу і держави);
- національної спрямованості (забезпечення органічного зв'язку освіти з національною історією, культурою, традиціями);
- міжнародної інтеграції (забезпечення інтеграції системи вищої освіти України у Європейській простір вищої освіти за умови збереження і розвитку досягнень та прогресивних традицій національної вищої школи);
- незалежності від втручання будь-яких політичних партій, громадських та релігійних організацій (забезпечується вимогою Конституції України про недопустимість втручання у освітній процес закладу вищої освіти політичних партій, громадських і релігійних організацій).

1.6. Зміст навчання визначається чітко окресленим спектром знань, умінь, навичок і компетенцій, якими людина оволодіває за результатами навчання. Зміст навчання в Інституті формується з системи наукових знань загальних дисциплін, фахових дисциплін та практичних умінь і навичок, необхідних для роботи на відповідних посадах.

1.7. Освітня та наукова діяльність в Інституті здійснюються з дотриманням вимог законодавства України про мови. Мовою викладання в Інституті є державна мова.

З метою створення умов для міжнародної академічної мобільності Інститут має право прийняти рішення про викладання однієї чи кількох дисциплін англійською та/або іншими іноземними мовами, забезпечивши при цьому знання здобувачами вищої освіти відповідної дисципліни державною мовою.

1.9. Положення є нормативним документом для реалізації системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності і регулює організацію освітнього процесу в Інституті.

1.10. Положення розроблено відповідно до вимог Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про інформацію», «Про внесення змін до деяких законів України щодо діяльності вищих навчальних закладів, наукових установ, переміщених з тимчасово окупованої території та з населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження»; нормативних актів Кабінету Міністрів України; наказів Міністерства освіти і науки України (далі - МОН України) та іншого чинного законодавства, що регламентує організацію освітнього процесу та порядок підготовки фахівців у закладах вищої освіти України, Статуту Інституту.

РОЗДІЛ 2

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ, ПОНЯТТЯ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

У Положенні використані терміни і поняття, що застосовуються у нормативно-правових актах, які діють у системі вищої освіти, а також введені нові терміни відповідно до мети та завдань цього Положення, а саме:

2.1. **Академічна мобільність** – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами.

2.2. **Академічна свобода** – самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково - педагогічної, наукової та інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, встановлених законом.

2.3. **Академічні права** – права осіб на продовження навчання.

2.4. **Акредитація освітньої програми** – оцінювання освітньої програми та освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет: відповідності стандарту вищої освіти; спроможності виконати вимоги стандарту та досягти заявлених у програмі результатів навчання; досягнення заявлених у програмі результатів навчання.

2.5. **Вища освіта** – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній га-

лузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти.

2.6. **Заклад вищої освіти** – окремий вид установи, яка є юридичною особою приватного або публічного права, діє згідно з виданою ліцензією на провадження освітньої діяльності на певних рівнях вищої освіти, проводить наукову, науково-технічну, інноваційну та/або методичну діяльність, забезпечує організацію освітнього процесу і здобуття особами вищої освіти, післядипломної освіти з урахуванням їхніх покликань, інтересів і здібностей.

2.7. **Галузь знань** – основна предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка.

2.8. **Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС)** – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС.

2.9. **Здобувачі вищої освіти** – особи, які навчаються у закладі вищої освіти на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації.

2.10. **Кваліфікація** – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту.

2.11. **Компетентність** – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

2.12. **Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи** (далі – кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин.

2.13. **Курс** – частина освітньої програми, яка зазвичай є автономною і оцінюється окремо та характеризується конкретним набором результатів навчання і відповідними критеріями оцінювання. Освітня програма, як правило, складається з певної кількості курсів. За навчальним навантаженням студента курс характеризується певною (рекомендовано уніфікованою

або кратною) кількістю кредитів ЄКТС. Курс – синонім вітчизняного терміна «навчальна дисципліна» в освітній програмі.

2.14. **Ліцензування** – процедура визнання спроможності юридичної особи провадити освітню діяльність за певною спеціальністю на певному рівні вищої освіти відповідно до стандартів освітньої діяльності.

2.15. **Модуляризація** – підхід до побудови освітньої програми, при якому її компоненти (курси/навчальні дисципліни) мають однаковий або кратний вимір.

2.16. **Освітній процес** – система науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей.

2.17. **Освітня діяльність** – діяльність закладів вищої освіти, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб.

2.18. **Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча) програма** – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

2.19. **Основні форми навчальних занять в Інституті:** лекції, лабораторні, практичні, семінарські, індивідуальні заняття, консультації.

2.20. **Особа з особливими освітніми потребами** – особа з інвалідністю, яка потребує додаткової підтримки для забезпечення здобуття вищої освіти.

2.21. **Період навчання** – будь-яка частина освітньої програми певного рівня вищої освіти, яка не становить повного курсу навчання, але дозволяє визнати набуті особою результати навчання.

2.22. **Пройдення атестації** – підтвердження закладом вищої освіти кваліфікацій, періодів та результатів навчання в системі вищої освіти, здобутих на тимчасово окупованій території України після 20 лютого 2014 року, з метою реалізації академічних та професійних прав осіб.

2.23. **Результати навчання** – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

2.24. **Спеціалізація** – складова спеціальності, що визначається закладом вищої освіти та передбачає профільну спеціалізовану освітню програму підготовки здобувачів вищої та післядипломної освіти.

2.25. **Спеціальність** – складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка.

2.26. **Стандарт вищої освіти** – це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності. Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти (наукових установ).

Стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до освітньої програми:

- обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
- перелік компетентностей випускника;
- нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;
- форми атестації здобувачів вищої освіти;
- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

2.27. **Форма навчання** – це спосіб здійснення освітньої діяльності за ознакою періодичності та часу проведення навчальних занять: очна (денна, вечірня), заочна (дистанційна). Форми навчання можуть поєднуватися.

2.28. **Якість вищої освіти** – рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти.

2.29. **Якість освітньої діяльності** – рівень організації освітнього процесу у закладі вищої освіти, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань.

Термін «тимчасово окупована територія» вживається в значенні, наведеному в Законі України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України».

РОЗДІЛ 3 УЧАСНИКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

3.1. Категорії учасників освітнього процесу

3.1.1 Учасниками освітнього процесу в Інституті є:

- наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники;
- здобувачі вищої освіти та інші особи, які навчаються в Інституті;
- фахівці-практики, які залучаються до освітнього процесу на освітньо-професійних програмах;
- інші працівники Інституту.

До освітнього процесу можуть залучатися роботодавці.

3.2. Науково-педагогічні, педагогічні та наукові працівники закладів вищої освіти

3.2.1. **Науково-педагогічні працівники** – це особи, які за основним місцем роботи в Інституті проводять навчальну, методичну, наукову (науково-технічну, мистецьку) та організаційно-виховну діяльність.

3.3. Вчені звання наукових і науково-педагогічних працівників

3.3.1. В Україні присвоюються такі вчені звання:

- старший дослідник;
- доцент;
- професор.

3.3.2. **Вчене звання професора** присвоюється особам, які професійно здійснюють науково-педагогічну або творчу мистецьку діяльність.

3.3.3. **Вчене звання старшого дослідника** присвоюється особам, які професійно здійснюють наукову або науково-технічну діяльність.

3.3.4. Вчене звання професора, доцента, старшого дослідника присвоює вчена рада закладу вищої освіти (вчена рада структурного підрозділу). Рішення відповідних вчених рад затверджує атестаційна колегія центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

3.4. Здобувачі вищої освіти

3.4.1. **Аспірант** – особа, яка зарахована для здобуття ступеня доктора філософії.

3.4.2. **Докторант** – особа, яка зарахована або прикріплена для здобуття ступеня доктора наук.

РОЗДІЛ 4 ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ. ДОКТОР НАУК.

4.1. Третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень – ступінь доктора філософії – рівень вищої освіти відповідає 8 кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій.

Освітньо-науковий рівень вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

4.2. Науковий рівень – ступінь доктора наук – вищої освіти відповідає 8 кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає набуття компетентностей з розроблення і впровадження методології та методики дослідницької роботи, створення нових системоутворюючих знань та/або прогресивних технологій, розв'язання важливої наукової або прикладної проблеми, яка має загальнонаціональне або світове значення.

Здобуття вищої освіти на третьому рівні вищої освіти передбачає успішне виконання особою відповідної освітньо-наукової або наукової програми, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти:

4.3. **Доктор філософії** – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти або наукової установи в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Особа має право здобувати ступінь доктора філософії під час навчання в аспірантурі (ад'юнктурі). Особи, які професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право здобувати ступінь доктора філософії поза аспірантурою, зокрема під час перебування у творчій відпустці, за умови успішного виконання відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі (ад'юнктурі) становить чотири роки. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30-60 кредитів ЄКТС.

Наукові установи можуть здійснювати підготовку докторів філософії за власною освітньо-науковою програмою згідно з отриманою ліцензією на відповідну освітню діяльність або за освітньо-науковою програмою, окремі

елементи якої забезпечуються іншими науковими установами та/або закладами вищої освіти.

4.4. **Доктор наук** – це другий науковий ступінь, що здобувається особою на науковому рівні вищої освіти на основі ступеня доктора філософії і передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та опубліковані в наукових виданнях. Ступінь доктора наук присуджується спеціалізованою вченою радою вищого навчального закладу за результатами публічного захисту наукових досягнень у вигляді дисертації або опублікованої монографії, або за сукупністю статей, опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

4.5. У дипломі доктора філософії, доктора наук зазначаються назва вищого навчального закладу (наукової установи), в якому здійснювалася підготовка, назва вищого навчального закладу (наукової установи), у спеціалізованій вченій раді якого захищено наукові досягнення, а також назва кваліфікації, що складається з інформації про здобутий особою науковий ступінь, галузь знань та/або спеціальність. У назві кваліфікації зазначаються ступінь доктора філософії та галузь знань.

4.6. Невід'ємною частиною диплома доктора філософії є додаток до диплома європейського зразка, що містить структуровану інформацію про завершене навчання. У додатку до диплома міститься інформація про результати навчання особи, що складається з інформації про назви дисциплін, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ЄКТС, а також відомості про національну систему вищої освіти України. Документи про вищу освіту виготовляє і видає Інститут у порядку та за зразком, що визначені законодавством України.

4.7. Інформація про видані дипломи вноситься Інститутом до Єдиної державної бази з питань освіти.

РОЗДІЛ 5 ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

5.1. Організація освітнього процесу

5.1.1. Освітній процес є одним із видів діяльності в Інституті і включає в себе заходи менеджменту та його структурних підрозділів, науково-педагогічних та інших працівників з питань підготовки за фахом здобувачів вищої освіти, організації і науково-методичного забезпечення всіх видів навчальних занять, самостійної роботи, практичної підготовки, проведення діагностики результатів навчання здобувачів, їх атестування та управління якістю освітнього процесу.

5.1.2. З метою планування та своєчасного виконання всіх заходів освітнього процесу впродовж навчального року в Інституті розробляється графік освітнього процесу на навчальний рік. Графік освітнього процесу розробляється випусковими відділами і відділом аспірантури і докторантури. У графіку визначається календарне потижневе виконання всіх заходів освітнього процесу для кожного курсу, для кожної спеціальності.

5.1.3. Графік освітнього процесу на наступний навчальний рік підписується завідувачами випускових відділів та затверджується директором, як правило, до 01 вересня кожного року.

5.1.4. В Інституті встановлюється такий графік освітнього процесу:

- навчальний рік триває 12 місяців (52 тижні) і розпочинається, як правило, 1 вересня. Освітній процес організовується, як правило, за семестровою системою: 2 семестри (осінній і весняний) згідно з навчальним планом;

- теоретичне навчання становить 33-36 тижнів залежно від курсу навчання;

- усі види практик проводяться в період навчального року поза термінами теоретичного навчання. Тривалість двоетапної викладацької практик та періоди їх проведення визначаються навчальними планами відповідно до вимог до практичної підготовки.

- канікули встановлюються двічі на рік, їх конкретні терміни визначаються графіком освітнього процесу;

- навчальний рік включає дні: теоретичного навчання, заліково-екзаменаційної сесії), підсумкової атестації, всіх видів практик, вихідні та святкові дні, канікули.

5.1.5. Працівники Інституту в період, вільний від навчальних занять, виконують інші професійні обов'язки відповідно до посадових обов'язків (наукова, методична, організаційна діяльність тощо).

5.1.6. Початок і закінчення навчання здобувача на відповідному курсі оформлюються наказами директора.

5.2. Навчальний план

5.2.1. Основними нормативними документами Інституту, що регламентують освітній процес з конкретної освітньої програми з відповідної спеціальності, є навчальний план, робочий навчальний план, робочі програми навчальних дисциплін, силабуси, графіки освітнього процесу, розклади навчальних занять тощо.

5.2.2. Розробка навчального (робочого навчального) плану, розкладу навчальних занять, а також коригування робочих програм навчальних дисциплін і силабусів здійснюється на підставі рішення вченої ради Інституту.

5.2.3. Навчальний план складається на підставі освітньої програми підготовки та структурно-логічної схеми підготовки фахівців і визначає:

- - назву освітньої програми;
- - галузь знань;
- - спеціальність і спеціалізацію (за наявності);
- - освітній рівень;
- - кваліфікацію;
- - нормативний термін навчання;
- - графік освітнього процесу;
- - зведені дані про бюджет часу;
- - кількість, назви та термін проведення практик;
- - форми підсумкової атестації;
- - план освітнього процесу (розділи теоретичної, практичної підготовки, блок обов'язкових навчальних дисциплін - навчальні курси, практики із вказаними кредитами ЄКТС і навчальними годинами);
- - дані про кількість і форми семестрового контролю, підсумкової атестації;
- - загальний бюджет навчального часу за весь нормативний термін навчання та його поділ на аудиторний навчальний час та час, відведений на самостійну навчальну роботу;
- - поділ бюджету аудиторного навчального часу за окремими формами занять з кожної навчальної дисципліни та за весь термін навчання загалом.

5.2.4. Навчальний план розробляється та затверджується за кожною освітньою програмою.

5.2.5. Навчальний план відповідно до освітньої програми визначає перелік обов'язкових та вибіркових дисциплін. Загальний обсяг вибіркових дисциплін має складати не менше 25% від загального обсягу кредитів ЄКТС.

5.2.6. Вивчення всіх навчальних дисциплін завершується диференційованим заліком або екзаменом.

5.2.7. Кількість годин аудиторних занять в одному кредиті ЄКТС може становити до 30 % для третього освітнього рівня вищої освіти.

5.2.8. Тижневе аудиторне навантаження для здобувачів не повинно перевищувати 24 години у період сесії. Розкладами занять може бути передбачено виділення окремих днів навчання (бібліотечні дні) для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

5.2.9. Обсяг навчальної дисципліни повинен бути в обсязі трьох і більше кредитів.

5.2.10. Навчальний план розробляє випусковий відділ у співпраці з відділом аспірантури і докторантури, яка забезпечує освітню програму зі спеціальності. Навчальний план підписується директором Інституту, завідувачем випускового відділу, завідувачем аспірантури і докторантури, та затверджується Вченою радою Інституту. Оригінал навчального плану зберігається у відділі аспірантури і докторантури.

5.3. Робочий навчальний план

5.3.1. Для конкретизації планування освітнього процесу на кожний навчальний рік на підставі навчального плану та графіка освітнього процесу Інституту на наступний навчальний рік складається робочий навчальний план, що підписується директором Інституту, завідувачем випускового відділу, завідувачем аспірантури і докторантури та затверджується Вченою радою Інституту. Робочий навчальний план містить робочий план освітнього процесу за роками (курсами) навчання, в якому наводяться назви навчальних дисциплін, розподіл навчального часу по них за семестрами та видами навчальних занять, форми звітності за дисциплінами, розподіл годин за практикою, кількість екзаменів та заліків за семестрами, види підсумкової атестації, а також містить перелік обраних вибіркових дисциплін.

5.3.2. Робочий навчальний план складається з метою планування роботи на наступний навчальний рік. Він містить усі зміни, які спрямовані на вдосконалення освітнього процесу та враховує специфіку індивідуальної освітньої траєкторії здобувача, що забезпечується шляхом вибору дисциплін із запропонованого переліку.

5.3.3. Робочий навчальний план для кожного курсу тієї чи іншої спеціальності – це витяг з навчального плану, чинного у певному навчальному році, відповідної спеціальності з урахуванням специфіки формування груп здобувачів.

5.3.4. Зміни (назва дисципліни, сітка годин тощо) та доповнення до робочого навчального плану вносяться тільки на основі рішень Вченої ради інституту. Копії наказів (витяги) додаються до чинних навчальних планів.

5.3.5. Робочий навчальний план складається випусковим відділом за погодженням з відділом аспірантури і докторантури та директором до **1 квітня / 1 жовтня**.

5.3.6. Один примірник робочого навчального плану зберігається у випусковому відділі, інший – у відділі аспірантури і докторантури.

5.4. Індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти

5.4.1. Індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти (далі - ІНП) - це документ встановленої форми, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачем вищої освіти компонентів освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії та розробляється у взаємодії із здобувачем вищої освіти за наявності необхідних для цього ресурсів. ІНП розробляється на основі навчального плану та містить інформацію про:

- посеместрові переліки та обсяги дисциплін вільного вибору на підставі щорічного запису здобувачів вищої освіти;
- види та строки підсумкового семестрового контролю;
- результати семестрового оцінювання здобувачів вищої освіти;
- академічну мобільність здобувача вищої освіти;
- форми атестації здобувачів вищої освіти та її результати.

5.4.2. Порядок формування індивідуального плану

Складовими елементами ІНП є:

- 1) інформація про здобувача (прізвище, ім'я, по батькові; назва спеціальності та освітньої програми, за якою навчається здобувач; форма навчання; термін навчання; назва випускового відділу; дата видачі ІНП);
- 2) переліки освітніх компонентів на кожний початковий семестр за такими блоками: обов'язкові компоненти, вибіркові компоненти, практична підготовка;
- 3) зміни до ІНП;
- 4) види та строки підсумкового семестрового контролю, результати семестрового оцінювання здобувачів вищої освіти;
- 5) інформація про академічну мобільність здобувача вищої освіти;
- 6) інформація про форми атестації здобувачів вищої освіти та її результати;
- 7) рішення атестаційної комісії щодо присудження освітнього ступеня та присвоєння кваліфікації.

ІНП містить переліки обов'язкових та вибіркових компонентів навчального плану. Дисципліни вільного вибору студентів вносяться в ІНП щороку на основі запису здобувачів вищої освіти.

Обов'язкові компоненти ІНП мають повністю відповідати обов'язковим компонентам відповідної освітньої програми.

Дисципліни вільного вибору студентів складають не менше 25% від загального обсягу кредитів ЄКТС навчального плану та вводяться з метою індивідуалізації навчання, реалізації освітніх і кваліфікаційних потреб здобувача вищої освіти з метою посилення його конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці.

ІНП оформлюються відділом аспірантури і докторантури після затвердження навчальних планів та видаються здобувачам вищої освіти впродовж першого семестру.

У випадку змін до навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти, відповідні зміни вносяться в ІНП.

5.4.3. Порядок організації та контролю за веденням ІНП

ІНП ведеться в паперовій формі. Паперова форма ІНП до початку нового навчального року подається для ознайомлення здобувачеві вищої освіти під підпис. В міжсесійний період паперова форма ІНП зберігається у відділі аспірантури і докторантури.

Відповідальність за порядок оформлення та ведення ІНП покладена на відділ аспірантури і докторантури.

Виконання ІНП здійснюється згідно із розкладом занять та графіком заліково-екзаменаційних сесій. За виконання ІНП персональну відповідальність несе здобувач вищої освіти.

Під час заліково-екзаменаційних сесій науково-педагогічні працівники, що здійснюють підсумковий семестровий контроль, фіксують результати оцінювання результатів навчання за відповідними в ІНП освітніми компонентами за 100-бальною шкалою. До ІНП вноситься лише позитивна оцінка.

Дисципліни, які здобувач вищої освіти вивчав впродовж навчання, та результати участі у програмах академічної мобільності обов'язково вносяться у розділ «Зміни до ІНП».

Після завершення навчання здобувача вищої освіти, його відрахування з Інституту, переведення до іншого закладу вищої освіти у його ІНП передається до архіву Інституту.

5.5. Розклад занять

5.5.1. Розклад навчальних занять є кінцевим плануючим документом, що регламентує організацію та проведення освітнього процесу в Інституті. Розклад складається на семестр, погоджується з випусковим відділом, відділом аспірантури і докторантури, затверджується директором Інституту.

5.5.2. Розклад навчальних занять доводиться до науково-педагогічних працівників та здобувачів не пізніше ніж за 10 днів до початку занять.

5.5.3. У розкладі занять згідно з санітарними нормами повинно бути не більше чотирьох пар на день.

5.5.10. Тривалість занять в Інституті:

№ пари	Час початку - час закінчення
1 пара	08:30 - 09:50
2 пара	10:00 - 11:20

3 пара	12:00 - 13:20
4 пара	13:30 - 14:50
5 пара	15:00 - 16:20
6 пара	16:30 - 17:50
7 пара	18:00 - 19:20
8 пара	19:30 - 20:50

РОЗДІЛ 6

ФОРМИ НАВЧАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

6.1. Навчання в Інституті здійснюється за такими формами:

- очна (онлайн і офлайн);
- заочна (онлайн і офлайн).

6.2. Форми навчання можуть поєднуватися.

6.3. Терміни навчання за відповідними формами визначаються освітньо-науковими програмами підготовки фахівців третього рівня вищої освіти і можливостями (особливостями) її виконання.

6.4. Очна (денна) форма навчання є основною формою здобуття певного ступеня вищої освіти та кваліфікації з відривом від виробництва. Організація освітнього процесу заочною та заочною формою навчання здійснюється в Інституті згідно з цим Положенням.

6.5. Заочна форма навчання є формою здобуття ступеня вищої освіти без відриву від виробництва.

6.6. Освітній процес заочною та дистанційною формою навчання здійснюється без відриву від виробництва незалежно від характеру занять здобувачів вищої освіти, здійснюється за кошти державного бюджету, юридичних і фізичних осіб.

6.7. Дистанційне навчання є реалізацією усіх форм навчання на основі комп'ютерно-телекомунікаційних технологій.

6.8. Екзаменаційна сесія для здобувачів освіти – це частина навчального року, протягом якої здійснюються всі форми освітнього процесу, передбачені робочим навчальним планом: навчальні заняття; самостійна робота; практична підготовка; контрольні заходи.

6.9. Міжсесійний період – це частина навчального року, протягом якої здійснюється робота студента щодо засвоєнням навчального матеріалу як самостійно, так і під керівництвом науково-педагогічного працівника згідно із затвердженим графіком консультацій, у тому числі через інформаційну систему Інтернет.

6.10. Настановча сесія: науково-педагогічний працівник знайомить здобувачів з основними завданнями дисципліни, забезпечує студентів навчально-методичним комплексом дисципліни, пояснює систему оцінювання навчальних досягнень; студенти аудиторно прослуховують загальну інформацію з дисципліни, знайомляться з графіком її вивчення, силабусом дисципліни.

6.11. Міжсесійний період:

- здобувачі: вивчають теоретичний матеріал дистанційно за чітким графіком; виконують завдання, які надаються викладачем; відправляють виконані завдання на перевірку;

- науково-педагогічні працівники оцінюють надіслані виконані завдання та надсилають здобувачеві коментарі щодо правильності виконання; організовують онлайн та офлайн діяльності (вебінари, форуми, чати) відповідно до кількості годин, запланованих на проведення аудиторних занять.

6.12. Заліково-екзаменаційна сесія:

- здобувачі захищають завдання, виконані у міжсесійний період, та складають екзамен (залік) аудиторно;
- науково-педагогічні працівники оцінюють розуміння студентами виконання завдань за допомогою різних методів контролю та приймають екзамен (диференційований залік).

6.13. Освітній процес в Інституті здійснюється за такими формами:

- навчальні заняття;
- самостійна робота;
- практична підготовка;
- контрольні заходи.

Основними видами навчальних занять в Інституті є:

- лекція;
- практичне, семінарське заняття;
- консультація.

6.14. У робочих навчальних програмах та у силабусах дисциплін, що надано у вільному доступі, представлено алгоритм виконання завдань до практичних, семінарських та завдань для самостійної роботи, критеріїв оцінювання.

6.15. Практична підготовка є обов'язковим компонентом освітньо-наукових програм для здобуття відповідного ступеня й має на меті набуття здобувача вищої освіти професійних компетенцій, здійснюється шляхом проходження ними практик в установах та організаціях згідно з укладеними угодами. Організація практичної підготовки регламентується окремим Положенням «Про проходження викладацької практики здобувачами наукового ступеня доктора філософії»

6.16. Матеріально-технічна база Інституту повністю пристосована для підготовки фахівців. Освітній процес забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою на паперових та електронних носіях.

6.17. Майбутні доктори філософії мають можливість користуватися фондами бібліотеки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна, Державної науково-педагогічної бібліотеки імені В. Сухомлинського НАПН України, фонди яких вміщують монографії, періодичні видання, навчально-методичну літературу, дисертації тощо. Обсяг фондів є достатнім для організації самостійної та індивідуальної роботи аспірантів.

6.18. Здобувачі мають можливість користуватися фондами Електронної бібліотеки НАПН України (<https://lib.iitta.gov.ua>), електронної

бібліотеки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (<http://ipood.com.ua/e-library>), до фондів яких входять наукові та науково-методичні праці викладачів, науковців відповідно до тематики наукових досліджень. Усі освітні компоненти забезпечені навчально-методичним супроводом, що представлено на веб-сторінці Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (<http://ipood.com.ua/phd-011/>).

РОЗДІЛ 7

ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

7.1. Права та обов'язки осіб, які навчаються в Інституті.

7.1.1. Особи, які навчаються в Інституті, мають право на:

- вибір форми навчання під час вступу;
- безпечні і нешкідливі умови навчання, праці та побуту;
- трудову діяльність у позанавчальний час;
- додаткову оплачувану відпустку у зв'язку з навчанням за основним місцем роботи, скорочений робочий час та інші пільги, передбачені законодавством для осіб, які поєднують роботу з навчанням;
- безоплатне користування бібліотеками, інформаційними фондами, навчальною, науковою базами Інституту;
- безоплатне забезпечення інформацією для навчання у доступних форматах з використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності, зумовлені станом здоров'я (для осіб з особливими освітніми потребами);
- забезпечення житлом на строк навчання у порядку, встановленому законодавством;
- участь у науково-дослідних роботах, конференціях, симпозіумах, виставках, конкурсах, представлення своїх робіт для публікації;
- участь у заходах з освітньої, наукової, науково-дослідної, діяльності, що проводяться в Україні та за кордоном, у встановленому законодавством порядку;
- участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, побуту;
- внесення пропозицій щодо умов і розміру плати за навчання;
- участь у громадських об'єднаннях, в діяльності Ради молодих учених;
- вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та робочим навчальним планом, в обсязі, що становить не менш, як 25 відсотків загальної кількості кредитів ECTS, передбачених для даного рівня вищої освіти;
- вибір бази для проходження викладацької практики;
- навчання одночасно за декількома освітніми програмами, а також у декількох вищих навчальних закладах, за умови отримання тільки однієї вищої освіти за кожним ступенем за кошти державного (місцевого) бюджету;
- академічну мобільність, у тому числі міжнародну;
- навчання за індивідуальним навчальним планом;

- отримання соціальної допомоги у випадках, встановлених законодавством;
 - зарахування до страхового стажу відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» періодів навчання на денній формі навчання у вищих навчальних закладах, аспірантурі, докторантурі за умови добровільної сплати страхових внесків;
 - академічну відпустку або перерву в навчанні із збереженням окремих прав здобувача вищої освіти, а також на поновлення навчання у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки;
 - участь у формуванні індивідуального навчального плану;
 - моральне та матеріальне заохочення за успіхи у навчанні, науково-дослідній і громадській роботі, за наукові, освітні досягнення тощо;
 - захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства;
 - безоплатне проходження практики на підприємствах, в установах, закладах та організаціях;
 - канікулярну відпустку тривалістю не менш як вісім календарних тижнів на навчальний рік;
 - оскарження дій органів управління Інститутом та їх посадових осіб, педагогічних і науково-педагогічних працівників;
 - отримання стипендій особами, які навчаються в Інституті за денною формою за рахунок коштів державного бюджету, у встановленому законодавством порядку;
 - отримання особами, що навчаються в Інституті за денною формою, інших стипендій, призначених фізичними (юридичними) особами.
- 7.1.2. Особи, які навчаються в Інституті, зобов'язані:
- дотримуватися вимог законодавства, Статуту та правил внутрішнього розпорядку Інституту;
 - виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;
 - виконувати вимоги освітньо-наукової програми;
 - виконувати вимоги індивідуального навчального плану у встановлений графіком освітнього процесу час;
 - відвідувати заняття відповідно до розкладу занять або індивідуального навчального плану;
 - своєчасно інформувати у випадках неможливості через поважні причини відвідувати заняття, складати екзамени, проходити інші обов'язкові контрольні заходи;
 - брати участь в усіх видах робіт, пов'язаних з самоосвітою та самообслуговуванням в бібліотеці, навчальних приміщеннях, гуртожитках;

- допомагати підтримувати належний порядок в навчальних приміщеннях, на територіях, прилеглих до корпусу, інших культурно-побутових об'єктів, які обслуговують здобувачів Інституту;
- дбайливо ставитися до майна Інституту (приміщень, меблів, інвентарю, навчальної літератури тощо), а у разі надання матеріальних збитків відшкодовувати їх;
- дбати про позитивний імідж Інституту, не допускати протиправних та аморальних вчинків, бути дисциплінованими й охайними як в Інституті, так і за його межами, дотримуватися правил корпоративної культури.

7.2. Права і обов'язки науково-педагогічних працівників

7.2.1. Науково-педагогічні та педагогічні працівники Інституту мають право на:

- академічну свободу, що реалізується в інтересах особи, суспільства та людства загалом;
- академічну мобільність для провадження професійної діяльності;
- захист професійної честі та гідності;
- участь в управлінні Інститутом, зокрема обирати та бути обраним членом Вченої ради Інституту;
- обрання методів та засобів навчання, що забезпечують високу якість освітнього процесу;
- забезпечення створення відповідних умов праці, підвищення свого професійного рівня, організацію відпочинку та побуту, встановлених законодавством, нормативними актами Інституту, умовами індивідуального трудового договору та колективного договору;
- безоплатне користування бібліотечними, інформаційними ресурсами, послугами навчальних, наукових, спортивних, культурно-освітніх підрозділів Інституту;
- захист права інтелектуальної власності;
- на підвищення кваліфікації та стажування не рідше одного разу на п'ять років;
- інші права, передбачені законодавством і Статутом Інституту.

7.2.2. Науково-педагогічні та педагогічні працівники Інституту зобов'язані:

- забезпечувати викладання на високому науково-теоретичному і методичному рівні навчальних дисциплін відповідної освітньої програми за спеціальністю, провадити наукову діяльність;
- підвищувати свій професійний рівень, педагогічну майстерність;
- дотримуватися норм педагогічної етики, моралі, поважати гідність і права всіх учасників освітнього процесу Інституту, формувати у них

повагу до України, виховувати їх у дусі українського патріотизму і поваги до Конституції України та державних символів України;

- розвивати самостійність, ініціативу, творчі здібності учасників освітнього процесу Інституту;

- дотримуватися Статуту Інституту, колективного договору, законів України, інших нормативно-правових актів, що регламентують діяльність науково-педагогічних працівників.

VIII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

8.1. Всі зміни та доповнення або нова редакція Положення розглядаються та приймаються на засіданні Вченої ради та затверджуються наказом директора Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України.

8.2. По затвердженні нової редакції Положення попереднє втрачає чинність.